

Μνημεία: μάρτυρες μιας εποχής

Μ Του Χρύσανθου Πισσαρίδη

Με την ευκαιρία της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων που τιμάται στις 18 Μαΐου κάθε χρόνο, κρίνεται σκόπιμο –τιμώντας την επέτειο αυτή– να δοθεί η πρόβλεψη σημασία στα μουσεία και τα μνημεία της Κύπρου.

Τα μνημεία και τα μουσεία είναι μάρτυρες μιας εποχής, και γι' αυτόν ακριβώς το λόγο πρέπει να τα σεβόμαστε, να τα αναπαλαιώνουμε και να τα διατηρούμε. Έτσι θα αναβιώνουν στη μνήμη του κοινού ανθρώπου, και κατ' επέκταση στη μαζική συνείδηση όλων των κοινωνικών ομάδων, με απώτερο σκοπό την αγάπη για τις ρίζες μας. Το περιβάλλον δε, γύρω από τα διάφορα μνημεία δραματίζει βαρυσήμαντο ρόλο, γιατί πρέπει να έχει την ικανότητα να αντανακλά όλη την ομορφιά του μνημείου. Ολοκληρώνοντας ορισμένες μεμονωμένες περιπτώσεις μνημείων φτάνουμε σε ένα σύνολο που δεν είναι άλλο από το ιστορικό κέντρο, το οποίο είναι και κατανοητό και οριοθετημένο. Το ιστορικό κέντρο μάς βοηθά να κατανοήσουμε καλύτερα την ύπαρξη κάθε μεμονωμένου μνημείου. Είναι δυσκολότερο να φανταστούμε ένα ιστορικό κέντρο γύρω από ένα μνημείο, όμως θεωρούμε φυσική την ύπαρξη ενός μνημείου σε ένα ιστορικό κέντρο.

Τα ιστορικά κέντρα δε, πρέπει να συντηρούνται σαν έργα τέχνης γιατί είναι μια οντότητα, ένα σύνολο που εκφράζει τον πολιτισμό μας σε όλες του τις εκφάνσεις.

Ο χώρος γύρω από το μνημείο πρέπει να είναι γιορταστικός, σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του μνημείου, ούτως ώστε να προετοιμάσει τον επισκέπτη για να καταλαβαίνει, αλλά και να απολαμβάνει καλύτερα εκείνο που πρόκειται να δει προτού ακόμη το πλησιάσει.

Από τη γέννηση του μηχανισμού για την προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, δηλαδή από τον καιρό της Γαλλικής Επανάστασης, δημιουργήθηκε και ένας μηχανισμός ελέγχου της κοινωνικής μνήμης. Αυτό επιτυγχανόταν μέσω διαφόρων δραστηριοτήτων, εκδηλώσεων και εθνικών γιορτών που σε τελική ανάλυση μετατρέπονταν σε κυβερνητικό όργανο ελέγχου και εξασφάλιζαν την πολιτική διάθρωση και οργάνωση.

Σε χώρες όπως η Ιταλία, η Σοβιετική Ένωση, η Γερμανία και όχι μόνο, δημιουργήθηκαν πολλά μουσεία και

αρχαία ανυπολόγιστης αξίας που εξακολουθούν να μαρτυρούν το ένδοξο εθνικό παρελθόν τους κυρίως για σκοπούς προπαγάνδας. Αυτό ήταν εμφανές ήδη στην Ιταλία του 1600, όταν οι πάπες Giulio II και ο Leone X, για να αποτρέψουν το σχίσμα των δυτικών Εκκλησιών, παρήγγειλαν έργα τέχνης και έκτισαν μέγαρα αρχιτεκτονικής δείχνοντας το μεγαλείο τους.

Η συντήρηση των μνημείων και η δημιουργία μουσείων δίνουν μια συνέχεια στον πολιτισμό και επιδιώκουν να του προσδώσουν τη μέγιστή του δόξα.

Κάθε πόλη, χώρα ή και χώρος χαρακτηρίζονται και τους θυμόμαστε από τα μνημεία τους, ιδιαίτερα σήμερα που όλες οι πόλεις σε όλο τον κόσμο κτίζονται κατά τον ίδιο τρόπο. Έτσι, κάθε πόλη συνοδεύεται πάντα από το σύμβολο της.

Η Κύπρος είναι γεμάτη από αρχαιότητες και μνημεία που μένουν, όμως, επί το πλείστον παραμελημένα και κακοσυντηρημένα. Η νοοτροπία της νεόπλουτης και χωρίς πολιτιστικό υπόβαθρο κοινωνίας μας δεν βοηθά στην αξιοποίηση τόσο των μνημείων όσο και των φυσικών ομορφιών του νησιού μας. Ακόμη και εκεί που υπάρχουν μνημεία και αξιοποιούνται δεν προβάλλονται σωστά, αφού συνήθως ο χώρος που πλαισιώνονται τα προσβάλλει.

Η διαχείριση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς είναι ένα κεφάλαιο που πρέπει να το αναπτύξουμε με τέτοιο τρόπο ώστε κάθε μνημείο να μπορεί να έχει πόρους και όπου είναι δυνατόν να είναι αυτοσυντηρούμενο. Μόνο με αυτό τον τρόπο θα του δώσουμε μαζί με τη σωστή συντήρηση και την παλιά του δόξα, αφού θα είναι πλέον χρήσιμο και όχι ακόμα ένα κλειστό μνημείο.

Πριν μιλήσουμε για πολιτισμό και μνημεία, πρέπει να γνωρίσουμε καλύτερα και να σεβόμαστε περισσότερο τον τόπο και τον εαυτό μας.

Κάθε πόλη, χώρα ή και χώρος χαρακτηρίζονται και τους θυμόμαστε από τα μνημεία τους

**Αρχιτέκτονας – Συντηρητής*

